Toowunēēt

Wōlēē kiyeyta :Yēyiin kōōrēēt

1 **1** Ām taayta, kiyey :Yēyiin barak āk ng'wēny. **2** Kimāmii :kiy āk
tōōn nyēbo kōōr. Ki araaraytaab bēēko nyēē kiwuuyētē nyēē
kiker :mēēnon. Kimii :Tāmirmiryēētaab Yēyiin kutēēmānēē bēēchoo
barak.
3 Nto mii yoo, kumwooy :Yēyiin kule, "Kuchō :lēbkēēyyēēt!"
Kulebkeeyiit. **4** Kung'ērēkyi :Yēyiin, kuuyu ki karaam :lēbkēēyyēēt.
Ām yooto, kumwooy :Yēyiin kule ām āsiiswēk alak māchē kumii
:lēbkēēyyēēt, nto āsiiswēk alak kumii :mēēnonēēt. **5** Kukuur lēbkēē-
yyēēt kule "bēēt", nto mēēnonēēt kukuur nyoo kule "kwēēmooy".
Nto mii yoo, kwiimēn ankuyyeech. Kuyēk :nyooto bēsyēētaab taayta.
6-7 Yu kaakuyyeech, kumwooy :Yēyiin kule, "Kootooch :bēēko
alake kuba barak, kung'ētunēē :chuut ng'wēny!" Kuyeyakay kuu
nyooto. **8** Wōloo kiitōōchē :bēēko kukuur kule "barak". Kwiimēn
ankuyyeech. Kuyēk :nyooto bēsyēētaab āyēēng'.
9 Kumwooy :Yēyiin subak kule, "Kōōruruukyi keey :bēēko choo
mii ng'wēny komosta akeenke, kutook wōlēē yaamaat!" Kuyeyakay
kuu nyooto. **10** Kukuur :Yēyiin wōloo yaamaat kule "kōōrēēt", nto

wōloo /kēēruruukyi keey :bēēko kukuur kule "araaraytaab bēēko".
Kung'ērēkyi :Yēyiin, kuuyu ki karaam :kiyēē kikiikuyey. **11-12** Ām
yooto, kumwooy :Yēyiin subak kule, "Kunyaliliit :kōōrēēt ānkubiityo
:āmiik chēē makerkeey! Choo yēyē kēbuswēēk /ānkēēbētbētē āk
choo /kēēbutē ānkuboonto kēbuswēēk." Kuyeyakay kuu nyooto. Ku-
ng'ērēkyi :Yēyiin, kuuyu ki kāroomēch :āmiichoo. **13** Kwiimēn anku-
yyeech. Kuyēk :nyooto bēsyēētaab sōmōk.
14 Nto mii yoo, kumwooy :Yēyiin kule, "Kutook :tukuuk ām barak
chēē kōōnu lēbkēēyyēēt, kubchey bēēt āk kwēēmooy, sukuyēētyēē-
chinē biiko kōōnkēt bēsyōōsyēk choo /kēēchoonsēē āk choo /kēē-
booksēē. Ānkuyēētyēēchi mbo subak kōōnkētēē yēē toowu :bēsyēēt
āk kēnyiit. **15** Kōōbuur :tukuuchoo barak sukōōlēbkēēyē kōōrēēt."
Kuyeyakay kuu nyooto. **16** Ki āyēēng' :tukuuchoo kikiyey :Yēyiin
kukōōn lēbkēēyyēēt. Mii nyēē kōōnu lēbkēēyyēēt nyēē kuskus āk
nyēē kōōnu nyēē nyikiis. Ām yooto subak kuyey :Yēyiin kookeelik.
17-18 Kiyey :Yēyiin kiito nyoo kōōnu lēbkēēyyēēt nyēē nyikiis kōō-
lēbkēēyiisyē bēēt, nto kiito nyoo kuskus kubo :nyoo kwēēmooy.
Kung'ērēkyi :Yēyiin, kuuyu ki karaam :kiyēē kikiikuyey. **19** Kwiimēn
ankuyyeech. Kuyēk :nyooto bēsyēētaab ang'wan.
20 Kumwooy :Yēyiin subak kule, "Kutookunēē :tyoong'iik bēēko
chēē makerkeey, ānkutook nkicheek :tāriitēk chēē makerkeey ām
barak!" **21** Kiyey :Yēyiin tyoong'iik tukul chēē minkēēch āk chēē
wōōyēch choo bēsyētē ām bēēko āk tāriitēk choo tēērēērtooy ām
barak. Kung'ērēkyi :Yēyiin, kuuyu ki karaam :kiyēē kikiikuyey. **22** Ām
yooto, kōōbēruur :Yēyiin tyoong'iik tukul choo minyē bēēko āk
tāriitēk tukul. Kumwoochi kule, "Ōyii keey ānkōōbiityē!" **23** Kwiimēn
ankuyyeech. Kuyēk :nyooto bēsyēētaab muut.
24 Kumwooy :Yēyiin subak kule, "Kutookunēē :tyoong'iik kōōrēēt
chēē makerkeey, choo /kēēbāyē, choo ichuutēē keey ng'wēny āk choo
bo wuuyēēt!" **25** Kuyeyakay kuu nyooto. Kung'ērēkyi :Yēyiin, kuuyu
ki kāroomēch :tyoong'iichoo.
26 Nto mii yoo nanyuun, kumwooy :Yēyiin kule, "Lēyyē, okany
keeyey chii nyēē wuu acheek. Makubayta :icheek tyoong'iik tukul
choo mii bēēko, choo tēērēērtooy āk tukuuk tukul choo mii kōōrēēt."
27 Ām yooto, kuyey :Yēyiin biiko chēē wuu inee. Bichoo ku murēnēēt
ākoo koorkēēt. **28** Kōōbēruur :Yēyiin bichoo ānkumwoochi kule,
"Ōyii keey ochaang'iitu ankoobayte kiy ake tukul. Obayte tyoong'iik
tukul choo minyē bēēko, tāriitēk āk choo mii kōōrēēt. **29** Kāākōō-
nook āmiik chēē makerkeey ām kōōrēēt. Mii chēē yēyē kēbuswēēk
/ānkēēbētbētē āk chēē /kēēbutē ānkuboonto kēbuswēēk. Mākuyēk
:chooto āmiikwook. **30** Nto tyoong'iik, mokwoomē :choo suuswēk āk

sokēēk." Kunyoo, kiyeyakay :kiy ake tukul kuu wōloo kimwooytooy
:Yēyiin. 31 King'ērēkyi :Yēyiin miisin kiy ake tukul nyoo kikiikuyey,
kuuyu ki karaam. Kwiimēn ankuyyeech. Kuyēk :nyooto bēsyēētaab
lo.

2 1 Yooto kaakuyeyakay kuu nyooto, kikiikoowaany :Yēyiin kuyey
barak āk ng'wēny āk kiy ake tukul nyēē mii kōōrēēt. 2 Ām
bēsyēētaab tisab kōōmuuny :Yēyiin, kuuyu kikiikoowaany yiisyēēnyii.
3 Kunyoo, kōōbēruur :Yēyiin bēsyēētaab tisab ankusat kuyēk bēsyēēt
nyēē wōō nyēē +/mākiimuunyēē.

Wōlēē kiyeyta :Yēyiin biiko āyēēng' chēbo taay

4 Lōkōōywēk alak chu chēē ibooru kiyēē kiyeyakay yooto kaakuyey
:Yēyiintēēnyoo barak āk ng'wēny. 5 Kimāmii :mbar, kuuyu kimānāā-
kōōn :Yēyiin roobta ānkimāmii :chii nyēē kikiikōōbātiis. 6 Nto mii
yoo, kukoos :bēēko ankoonuur teng'eek tukul. 7 Ām yooto, kunam
:Yēyiin mēnēēt koomitmiit ankuyey chiito. Yu kaakuyey kuu nyooto,
kōōbuusyi sēruunookaab chiichoo muyēētaab soboonto. Ām yooto,
kunyōōr :chiichoo soboonto.
8 Kimii :siinēēt ake nyēē kiyey :Yēyiin. Kimii :siinonoo yēē /kikēē-
kuurēē Ētēn ām komostaab koong'asiis. Kinam :Yēyiin chiichoo
kiyēyē wokōōbuur wōlooto bo siinoonoo. 9 Kiyey :Yēyiin siinoonoo
kubiityēē :keetiik chēē makerkeey. Ki kāroorānēch :keetiichaa ānki-
yēyē āmiik chēē kāroomēch chēē /kyoomē. Ām kwēēnuutaab siinoo-
noo kimii :keetiik alake āyēēnku. Kiyēyē :kēētooto ake āmiik chēē
kōōnu soboonto, nto ake, kiyēyē āmiik chēē yoo kaam :chiito,
kōōkoochi kōōnkēt kiyēē karaam āk nyēē miyaat. 10 Kimii :āynēēt
ake ām Ētēn nyēē kinyiitē :mōkōōtōōsyēk ang'wanu. Kimurē :āynoo-
noo kwēēnuutaab siinoonoo sukōōnuurē teng'eek. 11 /Kēēkuurēē
mōkōōtēēt nyēbo taayta Bisyōōn nyēē iwēērē kōōrēētaab Afiila. Ām
wōlooto /kēēnyōōrchinē taabuut. 12 Karaam taabuutaab kōōroontoo-
to ānkumii subak :rwoontōōk alake chēē ālē beesaan chēē chaang'
āk mwaay nyēē boong'u nyēē anyiny. 13 /Kēēkuurēē mōkōōtēēt
nyēbo āyēēng' Kiyōōn nyēē iwēērē kōōrēētaab Kuus. 14 Nto mōkōō-
tēēt nyēbo sōmōk /kēēkuurēē Tāykiriis nyēē rōōtē komostaab koo-
ng'asiis ām kiriinkēētaab* Āsyuur. Nto nyēbo ang'wan /kēēkuurēē
Yufirētiis. 15 Yu kinām ē :Yēyiin chiichoo kōōbuurēē siinēētaab Ētēn
kimāchē kule sukuyēytooy ānkuriibē siinoonoo. 16 Kimwoochi
:Yēyiin chiichoo kule, "Āchāmuung' i-am āmnyoo nyēbo keet ake
tukul nyēē mii siinooni, 17 nteenee kāāmwoowuung', -mee-am ām-
nyoontēētaab kēētoo kōōnu /kiinkēt kiyēē miyaat āk nyēē karaam.
Yoo 'kee-am, kaakurubing' :meet!"

18 Nto mii yoo, kumwooy :Yēyiin kule, "Mēērook chiichoo kwāā-
yēyē kōōbuur nkit. +Maayey chiito nyēē sukōōbuurtooy keey."
19-20 Kikiyeyee :Yēyiin tyoong'iik āk tāriitēk tukul teng'eek. Ām
yooto kunam :Yēyiin tyoong'iikaab wuuyēēt kumii wōlēē mii tāriitēk
tukul ākoo mbo tyoong'iik tukul choo /kēēbāyē ānkukwērchi chiichoo
kiyēyē sukutoochi :nyoo tyoong'iichoo kooynōōk. Yu /kākēēkwērchi
:Aatam[1] tyoong'iichoo, kuyey kuu wōloo /kākēēmwooytoochinē ānku-
toochi kooynōōk tyoong'iichooto tukul. Nteenee, ām tyoong'iichoo
tukul /kikēēkwērchinē Aatam, kimāmii mbo akeenke nyēē ki yemaat
kōōbuurto keey tukwaay.
21 Nto mii yoo, kuyey :Yēyiin Aatam kunyōōr rwoonik chēē
nyikiisēch nyēē mākāsē kiy. Kumii rwoo, kōōnēm :Yēyiin karaasta
akeenke ām bōōrtaab Aatam nto yityo kuyis banyeek kōōyēēn yooto
kēēnēmunēē karaasaa. **22** Ām yooto kunam :Yēyiin karaasaa kēēnē-
munēē Aatam ankuyey koorkēēt. Yu kakoowaany :Yēyiin kuyey
koorkoonoo, koomut kuwo wōlēē kimii :Aatam. **23** Yu kakas :chii-
choo koorkoonoo, kumwooy kule, "Lēyyē! Mākuchii nyi nyēē kee-
kerkeey tukwaay. Koowēēt nyēē /kōkēēyēyēē kuchōōnēē kooyikyuu,
nto bōōrnyii /kōkēēyēyēē bōōrnyuu. Māākuur kule 'koorkēēt',[2] kuuyu
/kōkēēyēyēē kuchōōnēē bōōrtaab murēn."
24 Kunyoo, kiyooto nyēē yēyē :chii kubakaakta kwaan āk kaamet
ankoomut koorkēēnyii ānkunoomcho tukwaay kuyēk kiito akeenke.
25 Yooto, kimii :murēnoonoo āk koorkēēnyii kibchuraat, nteenee
kimāmuyē :chii ām wōlēē mii :ake.

Wōlēē kitoowunto :biiko kukāwōōtēnchi Yēyiin

3 **1** Ki ng'oomng'ook :eereeneet ām tyoong'iik tukul chu kiyēyē
:Yēyiin. King'eet bēsyēēt ake kumwoochi :tyoonyoo koorkoonoo
kule, "Kule ii! Man kimwoowook :Yēyiin kule -moo-am āmnyoo ake
tukul ām keetiik tukul choo mii siinooni?" **2** Kukētyi :koorkoonoo kule,
"Acha. Mānāāmwoowēēch :Yēyiin kuu nyoo. Kichāmwēēch kyaam
āmiikaab keetiik tukul chēē mii siinooni. **3** Nteenee mii :kēētit akeenke
kwēēnuutaab siinooni nyēē kiyeeteeneech :Yēyiin kule -makyaam
āmiikyii. Mēērook mbo kēētiiny āmnyoontēētaab kēētoo. Kimwoo-
wēēch kule yoo kakyaam āmiik chēē yēyē :kēētoo ku kaakurubeech
:meet." **4** Kumwoochi :eereenaanaa koorkoonoo kule, "Yyē! Tyaa

[1](19-20)Ām kuutiitaab Iburaaneek imuuchē :ng'ālyoontooni bo 'Aatam' ku kaayneet nto kōōboor kule 'chiito'.
[2](23)Ām kuutiitaab Iburaaneek /kēēkuurēē murēnēēt kule 'iis', nto koorkēēt kukuurē nyoo kule 'iisya'.

kāābērbēēriisyēēt nyoo! -Mōōbēku yoo koo-am. **5** Kimwooy :Yēyiin
kuu nyooto, kuuyu inkēt kule yoo koo-am āmiikaab kēēti +mōōsēwu
okerkeeyiitu inee Yēyiin nyoo inkēt kiyēē karaam āk nyēē miyaat."
6 Nto bērē kukas :koorkoonoo āmiikaab kēētoo koosoot ānkulē,
"Lēyyē! Kārooranēch, sōō, ku tyaa :āmiikaab kēēti nyēē irook kyaam.
Ākoo yoo /kakyaam āmiikaab kēētiito /kēēnyōōru ng'oomnān!" Yoo-
to, kubut āmiikaab kēētoo ankwaam. Kōōkoochi saanteenyii alak.
Kucham :nkinee saanteenyii kwaam kiyēē kēēkoochinē :koorkēēnyii.
7 Yu keewaany :bichoo kwaam āmiichoo bo kētoo kusēw ānkōōnkēt
keey kule kimii kibchuraat. Yu kakas kuu nyooto, kunab sokēēkaab
kēētit ake nyēē /kēēkuurēē mutiiniit* ankooyeelee keey.

8 Nto mii bēsyoonooto kosolēny, kukas :bichoo kiriswēētaab
Yēyiin nyēē kimii kuwēsyētē ām siinoonooto. Yu kakas :bichoo
kiriswoonoo, kuwunyee keey keetiik āriit. **9** Ām yooto, kukuur
:Yēyiin murēnēēt kule, "Imiitē ānō?" **10** Kukētyi :murēnēēt kule, "Yu
kaakas kiriswēēng'uung', awuny keey. Āmuyoot, kuuyu āmiitē kib-
churaat." **11** Yooto kumwoochi :Yēyiin kule, "Ng'oo nyēē kāmwoo-
wuung' kule imiitē kibchuraat? So! Ākoo 'kee-am, sōō,
āmnyoontēētaab kēētoo kyāāyēētēēniing' kule -'mee-am?" **12** Ku-
mwooy :murēnēēt kule, "Mo koorkoonoo kiyēyē inyiing' nyēē kākōō-
noo a-am āmnyoontoonooto."
13 Nto mii yoo, kuwēēkyi keey :Yēyiin koorkoonoo ānkumwoochi
kule, "Kiy nee nyi 'keeyey?" Kukētyi :koorkoonoo kule, "Eereeneet
nyēē kākēnchoo a-am kiyoo."
14 Yu kaakoowaany :koorkoonoo kumwooy kuu nyooto, kuwēēkyi
keey :Yēyiin eereeneet ānkumwoochi kule, "Inyiing' nyi 'kēēyēyē
ng'aleechu, kāāchubiing' ām tyoong'iik tukul chēē mii kōōrēēt.

Kāāchubiing' ichuutootēē keey ng'wēny ām mooyēēng'uung', ānkii-
āmootē teng'et ākookoy. **15** +Maayey ōwēch keey āk koorkoonoo.
Mākuwēch keey :nkicheek lōkōkwook ākoy keseniis. +Mēētōōrē
chiching'taab chii nyēē mākuchōōnēē mooyēētaab koorkoonoo anku-
makooreemiing' mētit."
16 Ām yooto kuwēēkyi keey :Yēyiin koorkoonoo ānkumwoochi
kule, "+Māātāsyi ng'wooninto yoo ikooyaat āk yoo ituusyē. +Mēē-
chōrōkyinē saanteeng'uung' ānkumākubāytiing'"
17 Nto mii yoo, kuwēēkyi keey :Yēyiin Aatam ānkumwoochi kule,
"Inyiing' nyoo 'kēēkāsyi koorkēēng'uung' kut i-am āmnyoontēētaab
kēētoo kyāāyēētēēniing' kāāchub teng'eek. +Mēēyēyiisyē miisin
ākookoy sii-āmiisyē. **18** Mākubiityo :keetiik chēē boonto kātōōk āk
chēē mēēsē biich koolele :bōōrto. +Mēē-āmē āmiik chēē mākubiityēē
mbareen. **19** Yoo 'wēē-āmē āmnyoo 'kēēbirtē nkuruuk. Iyēyiisyē kuu
nyooto ākoy bēsyēēt nyēē 'imēē iyeey teng'et wōloo 'kiichōōnēē."
20 Yu keewaany :Yēyiin kumwooy kuu nyooto, kutoochi :Aatam
koorkēēnyii kaayneet kule Aawa,[3] kuuyu ki inee nyēē mākutoowunēē
keey :yyootēētaab biiko.
21 Ām yooto kōōlookyi :Yēyiin Aatam āk koorkēēnyii sirook chēē
kiyeyee kisyēērōōk.
22 Nto mii yoo, kumwooy :Yēyiin kule, "Kuuyu kāākōōnkēt :chiito
kiyēē miyaat āk nyēē karaam kuu yoo kiinkētē, mēērook kukētyi
keey kōōnēm subak āmnyoontēētaab kēētoo bo soboonto, kuuyu yoo
kaam, mākuming'iis ākookoy."
23 Yooto keewaany :Yēyiin kumwooy kuu nyooto, kukwētunēē
bichoo siinoonoo bo Ētēn kukwa saang' chokwaam booryēēt ām
teng'eek wōloo kikwoonēē. **24** Yu kāākukwētunēē :Yēyiin bichoo
siinoonoo kukeree yēē /kikēēsiirē kēruubiik* yēē kibo komostaab
koong'asiis nyēbo siinoonoo. Kiikoochi yooto mbo subak chōōkiit
nyēē kiirikitiitē ānkiwēēchwēēchē keey kukāsē komoswookik tukul.
Kiikoochi yooto tukuuchooto sukung'eet kuker kēēlto nyēē kiwēētii
wōloo kimii :kēētooto kikōōnu soboonto.

Toowuunēēt
ākoo
Chuytaayeet (1-20)

Genesis and Exodus (1-20)
Sabaot Language
Kenya

Bible Translation and Literacy (E.A.)
and

International Bible Society

Trial Edition

Published in 1993
by

Bible Translation and Literacy
P. O. Box 44456
Nairobi

and

International Bible Society
P. O. Box 62970
Colorado Springs, CO
80962-2970
U.S.A.